

# ຊີວະນາໆພັນໃນລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ປາ



2014

# ຄຳນຳ

ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ມີບົດບາດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ລາວຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ໃນທຳນຳບໍ່ມີພຽງແຕ່ເຂົ້າເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງມີສັດ, ມີພືດ ທີ່ເປັນອາຫານ ແລະ ເປັນ ສິນຄ້າ ຊື້-ຂາຍ ແລກປ່ຽນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນດີຂຶ້ນ. ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ຄວນຖືກຮັບຮູ້ຈາກຊຸມຊົນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອ ຮັບປະກັນ ຄວາມຍືນຍົງໃນອານາຄົດ. ສະນັ້ນ, ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ຈຶ່ງ ເປັນຄວາມຮູ້ພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນ. ປຶ້ມຫົວນີ້ແມ່ນເປັນຜົນຜະລິດຂອງ ທີມງານ ທີ່ສຶກສາ ການນຳໃຊ້ ຊີວະນາໆພັນ ໃນລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ແບບຍືນຍົງ ມີພາສາອັງກິດວ່າ **Sustainable Utilization of Ricefield Ecosystem (SURE)** ທີ່ມີການເຕັບກຳ, ບັນທຶກຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນຂອງລະບົບນິເວດນາເຂົ້າ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ນັກຮຽນ ນັກສຶກສາ, ບັນຍາຊົນ ແລະ ປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະຄົນລຸ້ນໃໝ່ ໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ, ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວາງແຜນຄຸ້ມຄອງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ເນື້ອ ໃນປຶ້ມເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເປັນສະບັບທຳອິດ ເຊິ່ງຍັງມີຂອບເຂດ ສຶກສາຈຳກັດຢູ່ ບໍ່ອາດສາມາດເປັນຕົວແທນທົ່ວປະເທດໄດ້ ຈຶ່ງບໍ່ປາສະຈາກໄດ້ຂໍຂາດຕົກບົກຜ່ອງ ບາງສ່ວນ ພວກເຮົາທີ່ມາງານຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າຈະໄດ້ຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມຈາກບັນດາທ່ານຜູ້ອ່ານ ເພື່ອປັບປຸງ ໃຫ້ປຶ້ມຫົວນີ້ສົມບູນຂຶ້ນໃນໂອກາດໜ້າ.

## ທີມງານ SURE

- ຄະນະຜູ້ແປ ແລະ ຮຽບຮຽງ:**
  - ອາຈານ ແບ້ ເພຍໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
  - ອາຈານ ສຸລິຈັນ ລຳໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
  - ຄະນະໜ່ວຍອາສາສະໝັກ **SEED**, ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
  - ນາງ ສາລະວິງ ທຳມະເຈດີ ສູນພັດທະນາການລ້ຽງປານ້ຳຊອງ
  - Mr. Hiromu IKENOUE NARC, Japan
  - ນາງ ໜູຮັກ ລຽບວິໄຊ NARC, Lao PDR
- ສະໜັບສະໜູນດ້ານເຕັກນິກ:**
  - Japan Wildlife Research Center (JWRC), Japan
- ສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ:**
  - Nagao Natural Environment Foundation (NEF), Japan

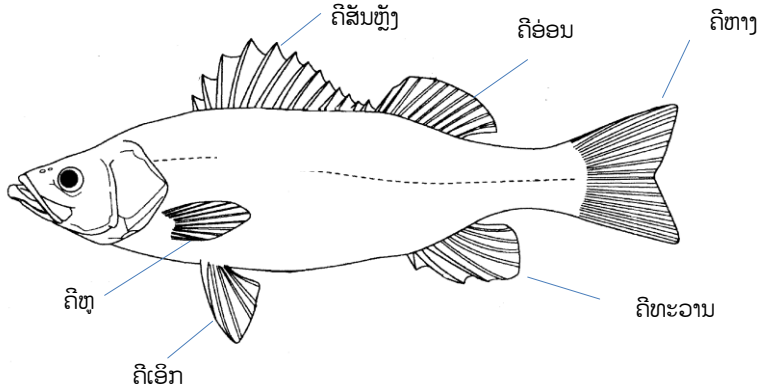
## ສາລະບານ

ໜ້າ

1. ຮູບຮ່າງລັກສະນະຂອງປາ..... 1
2. ການຈັດແບ່ງປະເພດປາ..... 2
3. ບາງລັກສະນະພື້ນຖານຂອງປາແຕ່ລະຜື່າ, ແຕ່ລະຕະກຸນ..... 5

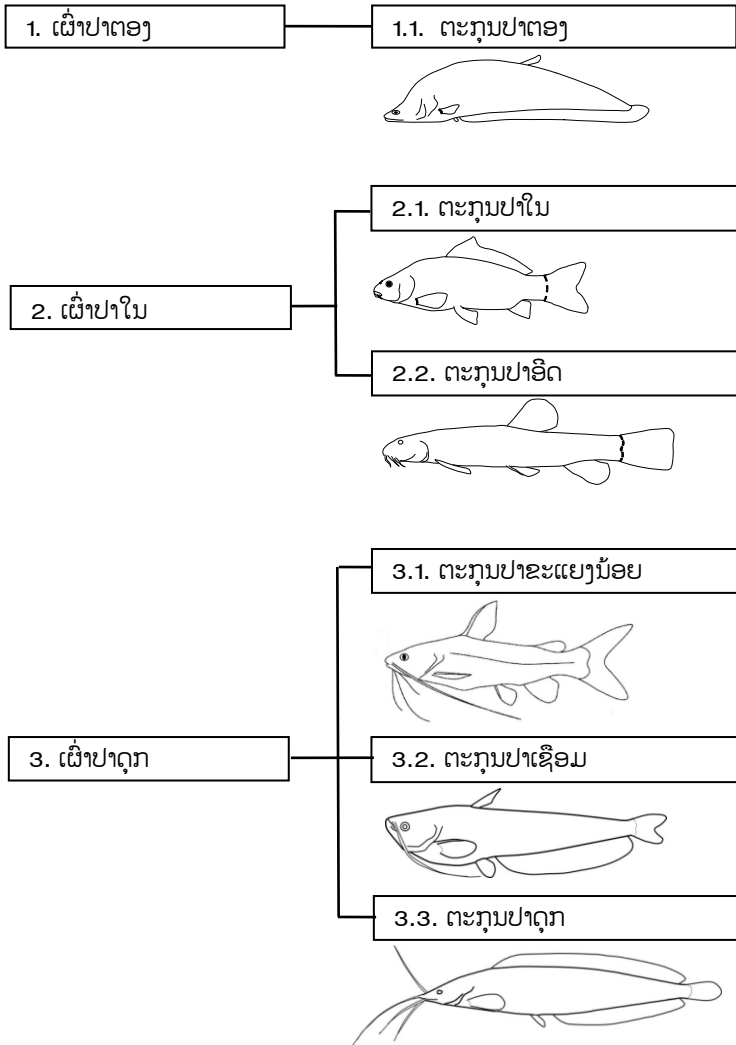
# 1. ຮູບຮ່າງລັກສະນະຂອງປາ

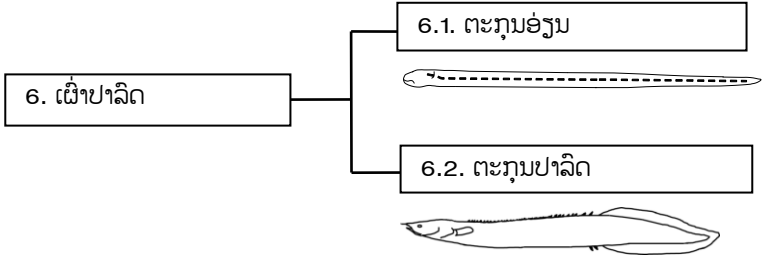
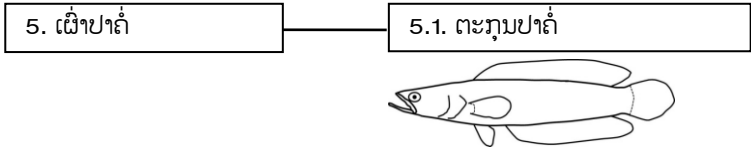
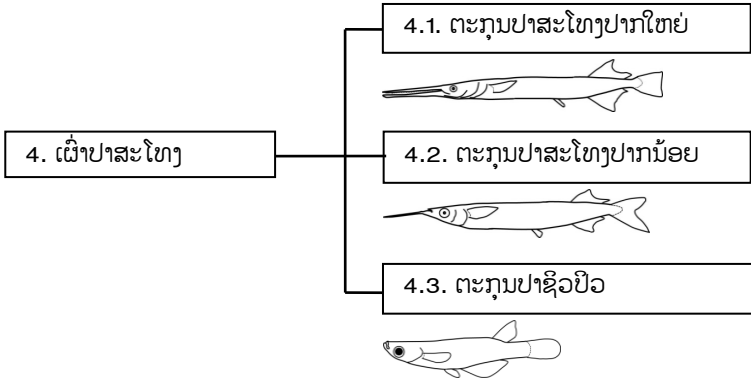
ການຈັດກຸ່ມຂອງປາໂດຍອີງໃສ່ ຈຳນວນ, ຕຳແໜ່ງ ແລະ ລັກສະນະຂອງຄີຫຼັງ ແລະ ຄີອ່ອນ ເປັນຈຸດສຳຄັນ.

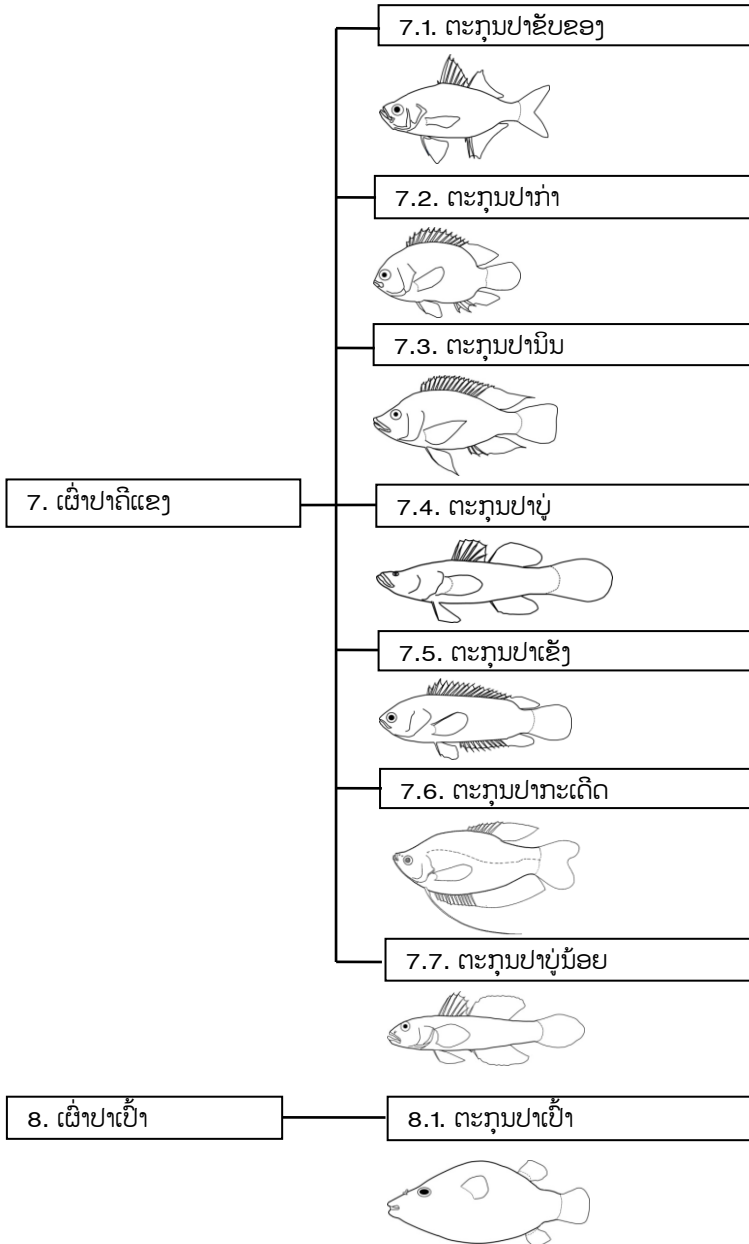


## 2. ການຈັດແບ່ງປະເພດປາ

ໃນປື້ມຫົວນີ້ ປະກອບມີ 8 ເຜົ່າ, 18 ຕະກຸນ ແລະ 40 ຊະນິດ ດັ່ງຮູບຂ້າງລຸ່ມນີ້:



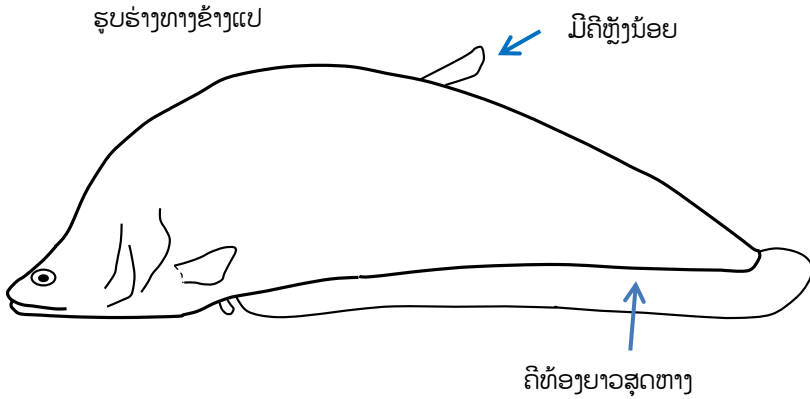




3. ບາງລັກສະນະພື້ນຖານຂອງປແຕ່ລະເຜົ່າ, ແຕ່ລະຕະກຸນ

3.1. ເຜົ່າປາຕອງ

3.1.1. ຕະກຸນປາຕອງ



1). ປາຕອງນາ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 60 ຊັງຕີແມັດ, ສ່ວນຫຼາຍມັກພົບເຫັນຕາມທົ່ງນາ, ໜອງ  
ບຶງ ແລະ ແມ່ນ້ຳທຳມະຊາດ.



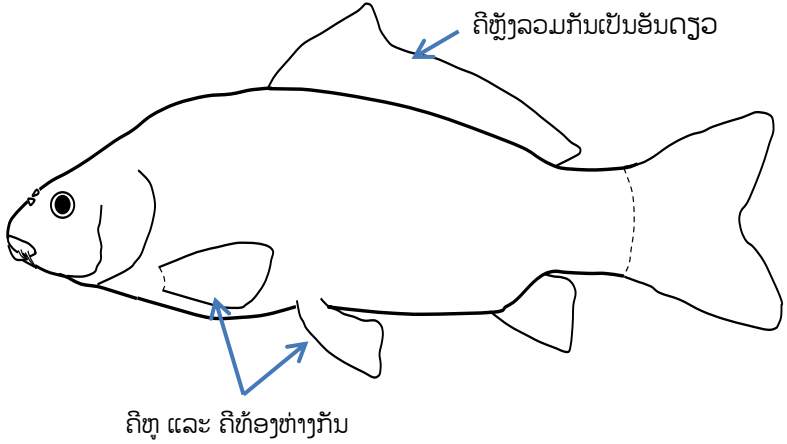
ປາຕອງນານ້ອຍ ຂະໜາດ 10 ຊັງຕີແມັດ



### 3.2. ເຜົ່າປາໃນ

#### 3.2.1. ຕະກຸນປາໃນ

ປາໃນຈະບໍ່ມີຄີແຫຼມ ອາໄສຢູ່ທຸກພື້ນທີ່ ທີ່ ມີນ້ຳ, ມີຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄົນເຮົາ ເຊັ່ນ: ເປັນອາຫານ ແລະ ເປັນສິນຄ້າ ຊື້-ຂາຍ.



1). ປາໄນ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 80 ຊັງຕີແມັດ, ມີຄວາມນິຍົມກັນລ້ຽງຫຼາຍຢູ່ໃນ ສ ປ ປ ລາວ.



2). ປາປາກນາ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 30 ຊັງຕີແມັດ, ມີຄວາມນິຍົມກັນລ້ຽງຫຼາຍຢູ່ໃນ ສ ປ ປ  
ລາວ.



3). ປາແກງນາ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 9 ຊັງຕີແມັດ.



4). ປາຂາວໃສ່ຕັນ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 6 ຊັງຕີແມັດ.



5). ປາສຸດ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 32 ຊັງຕີແມັດ, ຈະພົບເຫັນວາງຂາຍຕາມຕະຫຼາດສິດເປັນປົກກະຕິ.



6). ປາອີໄທ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 27 ຊັງຕີແມັດ, ຈະພົບເຫັນວາງຂາຍຕາມຕະຫຼາດສິດເປັນປົກກະຕິ.



7). ປາໜ້າມ້ອມ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 13.5 ຊັງຕີແມັດ.



8). ປາຂ້າງລາຍ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 14 ຊັງຕີແມັດ.



9). ປາຂາວມົນ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 5.5 ຊັງຕີແມັດ, ປະຊາຊົນນິຍົມຫາຫຼາຍ ແລະ ຈະມັກພົບ ເຫັນວາງຂາຍຕາມຕະຫຼາດສິດເປັນປົກກະຕິ.



10). ປາຂາວ, ມີຄວາມຍາວສູງສູງ 6.5 ຊັງຕີແມັດ



11). ປາຂາວມົນອີກຊະນິດໜຶ່ງ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 8 ຊັງຕີແມັດ.



12). ປາປົກ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 12 ຊັງຕີແມັດ.



13). ປາຈາດ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 20 ຊັງຕີແມັດ



ຂອບຫາງເປັນສີດຳ

14). ປາຊິວໜວດຍາວ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 5.5 ຊັງຕີແມັດ, ມັນມີໜວດຍາວສອງເສັ້ນ, ມັກພົບເຫັນຢູ່ໃນນາເຂົ້າ ແລະໜອງບຶງຕ່າງໆ.



ມີໜວດຍາວ

15). ປາຊິວດອກເຂົ້າ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 4 ຊັງຕີແມັດ.



16). ປາຊິວຫຼັງແດງ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 3.5 ຊັງຕີແມັດ.



ກີກຄີຫຼັງ ແລະ ກີກຫາງເປັນສີແດງ

17). ປາຊິວທາງແດງ, ມີຄວາມຍາວສູງສູງ 4 ຊັງຕີແມັດ.



ປຸກີກທາງເປັນສີແດງ

ບາງເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ຫາປາ (1)



ກະດຸ້ງ



ດາງແກ່



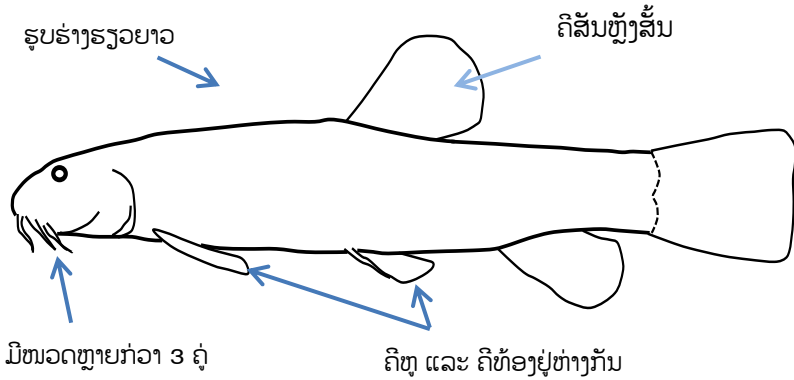
ສະຫວິງ



ເຂິ່ງ

### 3.2.1. ຕະກຸນປາອິດ

ຕະກຸນປາອິດ ເຖິງຈະມີຮູບຮ່າງແຕກຕ່າງກັບປາໃນຫຼາຍກໍ່ຕາມ ແຕ່ພວກມັນກໍ່ນອນຢູ່  
ໃນເຜົາຂອງປາໃນ ເຊັ່ນກັນ .



1). ປາອິດ , ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 4.5 ຊັງຕີແມັດ.

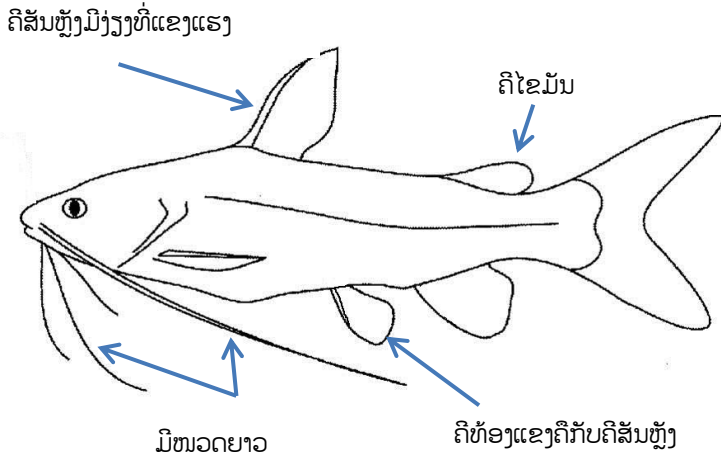




### 3.3. ເຜົ່າປາດຸກ

#### 3.3.1. ຕະກຸນປາຂະແຍງນ້ອຍ

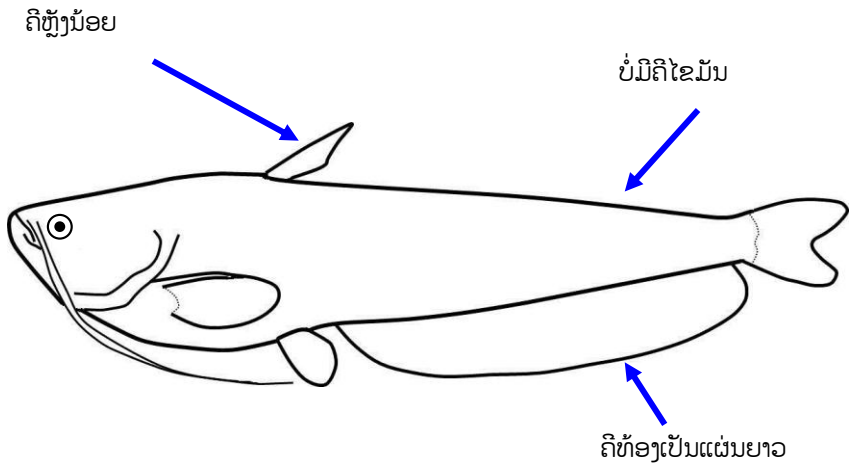
ເປັນປາທີ່ຄົນລາວເຮົານິຍົມຫາມາບໍລິໂພກຫຼາຍ, ມັນອາໄສ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕຢູ່ ຕາມແມ່ນ້ຳ, ໜອງບຶງ, ອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະ ຕາມນາເຂົ້າຕ່າງໆ.



1). ປາຂະແຍງ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 12.5 ຊັງຕີແມັດ



### 3.3.2. ຕະກຸນປາເຊືອມ

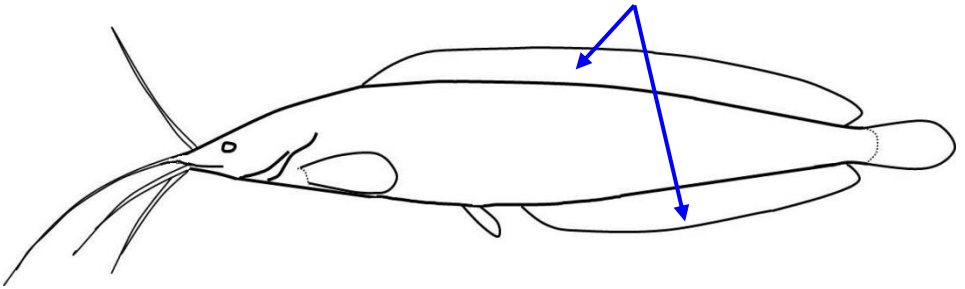


- 1). ປາເຊືອມ, ເປັນປາທີ່ຄົນລາວເຮົານິຍົມຫາມາບໍລິໂພກຫຼາຍ, ຈະພົບເຫັນວາງຂາຍຕາມຕະຫຼາດສິດເປັນປົກກະຕິ.



### 3.3.3 ຕະກຸນປາດຸກ

ຄີສັນຫຼັງ ແລະ ຄີທ້ອງ ເປັນແຜ່ນຍາວ

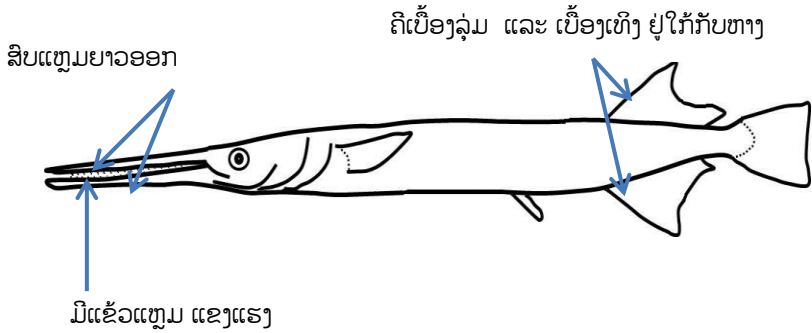


- 1). ປາດຸກ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 30 ຊັງຕີແມັດ, ເປັນອາຫານທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍ, ນິຍົມກັ່ນລ້ຽງໃນຄອບຄົວ ແລະ ລ້ຽງເພື່ອຂາຍຕາມຕະຫຼາດສິດ ໃນ ສ ປ ປ ລາວ.



### 3.4. ເຜົາປາສະໂທງ

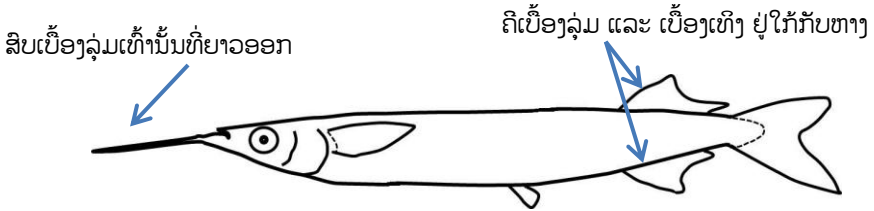
#### 3.4.1. ຕະກຸນປາສະໂທງປາກໃຫຍ່



1). ປາສະໂທງປາກໃຫຍ່, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 30 ຊັງຕີແມັດ



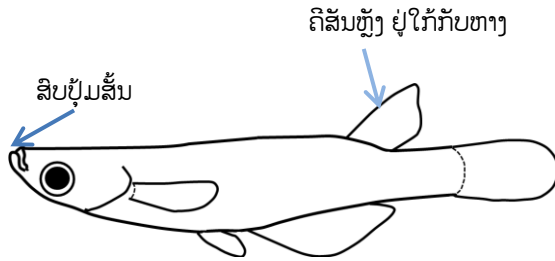
#### 3.4.2. ຕະກຸນປາສະໂທງປາກນ້ອຍ



1). ປາສະໂທງປາກນ້ອຍ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 30 ຊັງຕີແມັດ.



### 3.4.3. ຕະກຸນປາຊິວປິວ



1). ປາຊິວປິວ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 1.4 ຊັງຕີແມັດ.



### ບາງເຄື່ອງມືໃຊ້ຫາປາ (2)



ແຫ

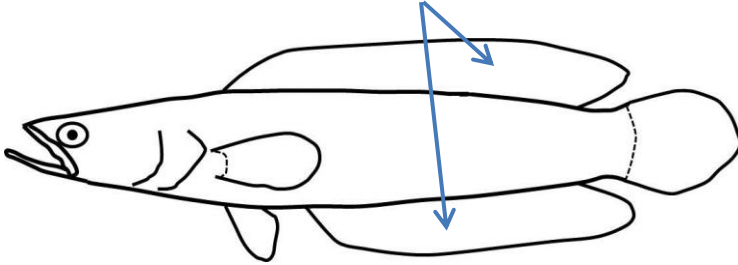


ສຸ່ມ ເຮັດດ້ວຍໄມ້

### 3.5. ເຜົາປາຄໍ່

#### 3.5.1. ຕະກຸນປາຄໍ່

ຄິສັນຫຼັງ ແລະ ຄິທ້ອງເປັນແຜ່ນຍາວ



1). ປາຄໍ່ກັ້ງ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 20 ຊັງຕີແມັດ.

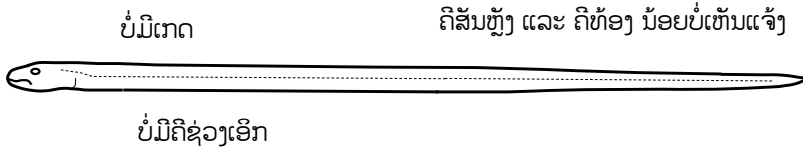


2). ປາຄໍ່ນາ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 90 ຊັງຕີແມັດ, ເປັນອາຫານທີ່ສໍາຄັນ, ມີວາງຂາຍຕາມ ຕະຫຼາດສິດຕະຫລອດປີ, ເວລາຍັງນ້ອຍຈະເປັນສີລື້ມເມື່ອໃຫຍ່ຂຶ້ນສ່ວນຫຼາຍຈະ ເປັນສີດໍາຫຼືສີເທົາແກ່.



### 3.6. ເຜົ່າອ່ຽນ

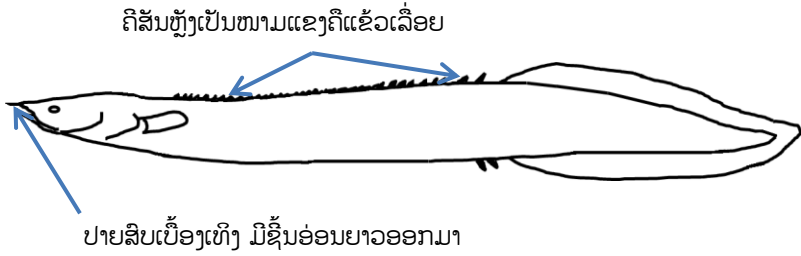
#### 3.6.1. ຕະກຸນອ່ຽນ



- 1). ອ່ຽນ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 80 ຊັງຕີແມັດ, ເປັນອາຫານສໍາຄັນຫຼາຍ, ມີຂາຍຕາມຕະຫຼາດສິດຕະຫຼອດປີ, ເມື່ອມັນຍັງນ້ອຍຈະຢູ່ກັນເປັນຝູງ ແລະ ເປັນໂຕແມ່ໜົດ, ແຕ່ເມື່ອໃຫຍ່ ເຕັມທີ່ແລ້ວ ຈະມີໂຕໃດໜຶ່ງໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ກາຍເປັນໂຕຜູ້.



### 3.6.2. ຕະກຸນປາຫຼິດ



1). ປາຫຼິດນາ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 30 ຊັງຕີແມັດ



ບາງເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ຫາປາ (3)



ຊ້ອນ

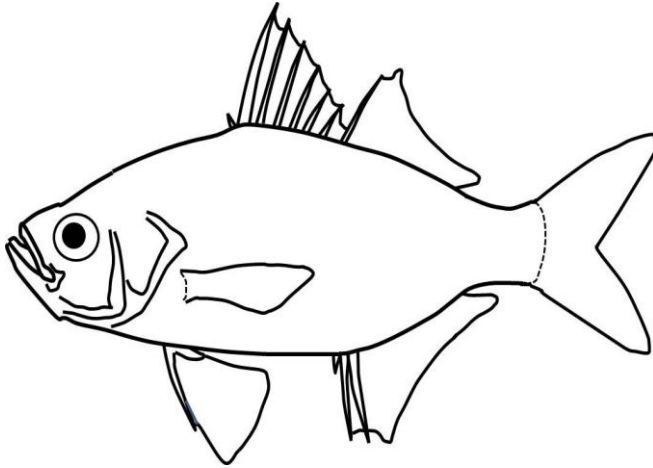


ມອງ



### 3.7. ເຜົາປາຂັບຂອງ

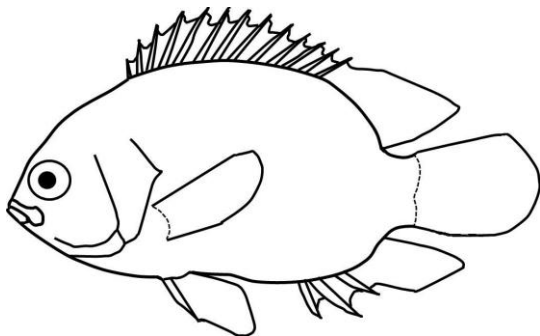
#### 3.7.1. ຕະກຸນປາຂັບຂອງ



1). ປາຂັບຂອງ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 5 ຊັງຕີແມັດ



### 3.7.2. ຕະກູນປາກ່າ



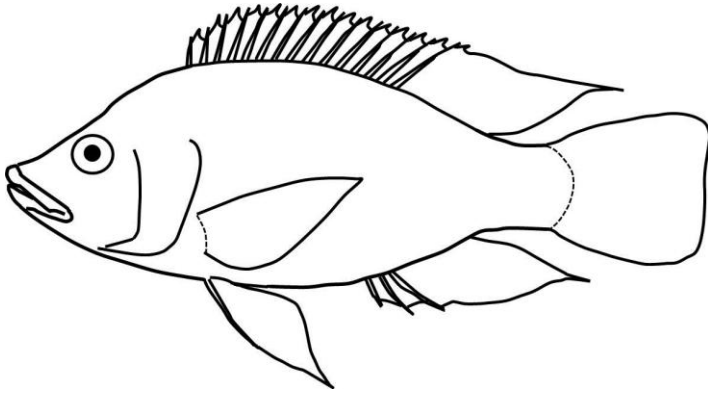
1). ປາເສືອ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 7 ຊັງຕີແມັດ



2). ປາກ່າ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 18 ຊັງຕີແມັດ



### 3.7.3. ຕະກຸນປານິນ

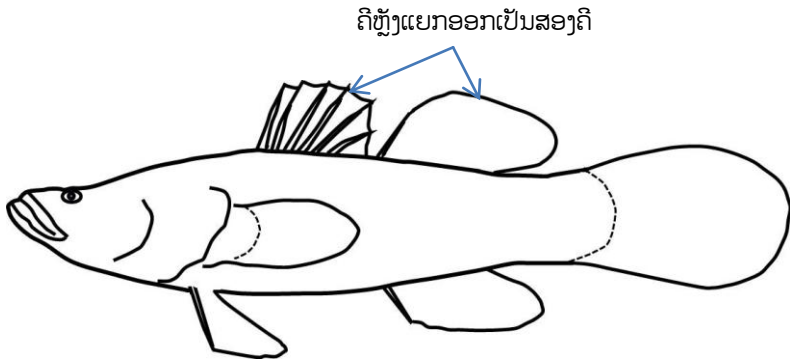


- 1). ປານິນ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 30 ຊັງຕີແມັດ, ມີຄວາມນິຍົມກັນລ້ຽງຫຼາຍຢູ່ໃນ ສ ປ ປ ລາວ. ປານິນໂຕແມ່ຈະຟັກໄຂຢູ່ໃນປາກຂອງມັນ ເມື່ອແຕກອອກມາເປັນໂຕນ້ອຍແລ້ວ ກໍ່ຍັງຖືກປົກປ້ອງ ດູແລ ດ້ວຍການອົມຢູ່ໃນປາກ ຈົນກ່ວາລູກຂອງມັນຫາກິນເອງໄດ້.



ຫາງຂອງມັນມີລາຍຂາວ ແລະ ດຳ ເປັນແຖວ

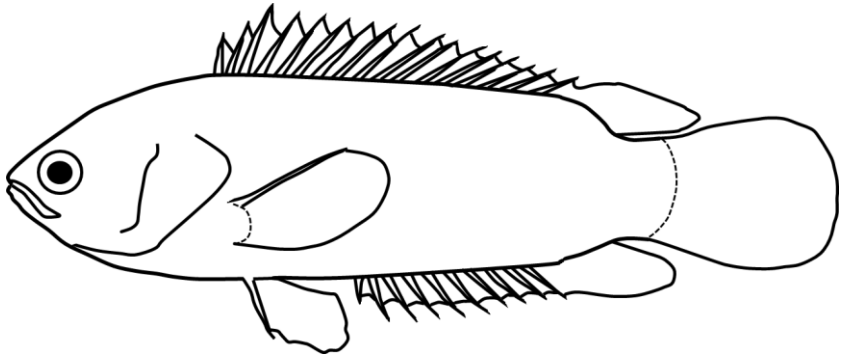
### 3.7.4. ຕະກຸນປາບູ່ໃຫຍ່



1). ປາບູ່ໃຫຍ່, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 65 ຊັງຕີແມັດ, ມັກພົບເຫັນຂາຍທົ່ວໄປຕາມຕະຫຼາດສິດ



### 3.7.5 ຕະກຸນປາເຂັງ

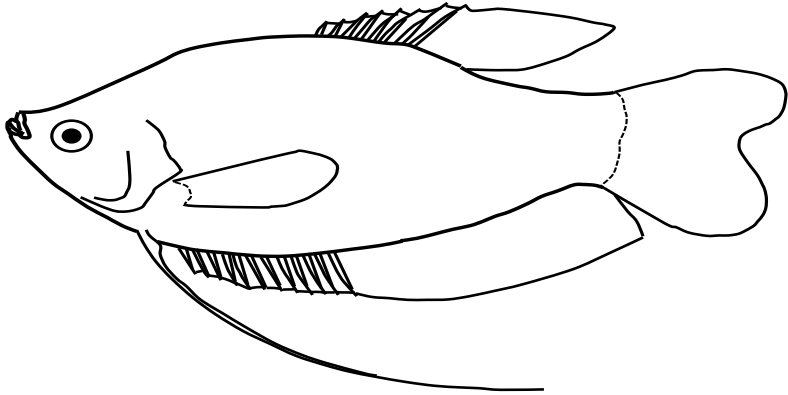


- 1). ປາເຂັງ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 15 ຊັງຕີແມັດ, ເປັນອາຫານທີ່ສໍາຄັນ, ມີຂາຍຕາມຕະຫຼາດສິດຕະຫຼອດປີ.



### 3.7.6. ຕະກຸນປາກະເດີດ

ພວກມັນມີອະໄວຍະວະພິເສດສໍາລັບການຫາຍໃຈເອົາອາກາດ ແລະ ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ດີ ເຖິງແມ່ນສະຖານທີ່ນັ້ນ ມີອົກຊີເຈນລະລາຍໃນນໍ້າໜ້ອຍກໍ່ຕາມ.



1). ປາກະເດີດ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 10 ຊັງຕີແມັດ



2). ປາໝັດລາຍ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 4 ຊັງຕີແມັດ

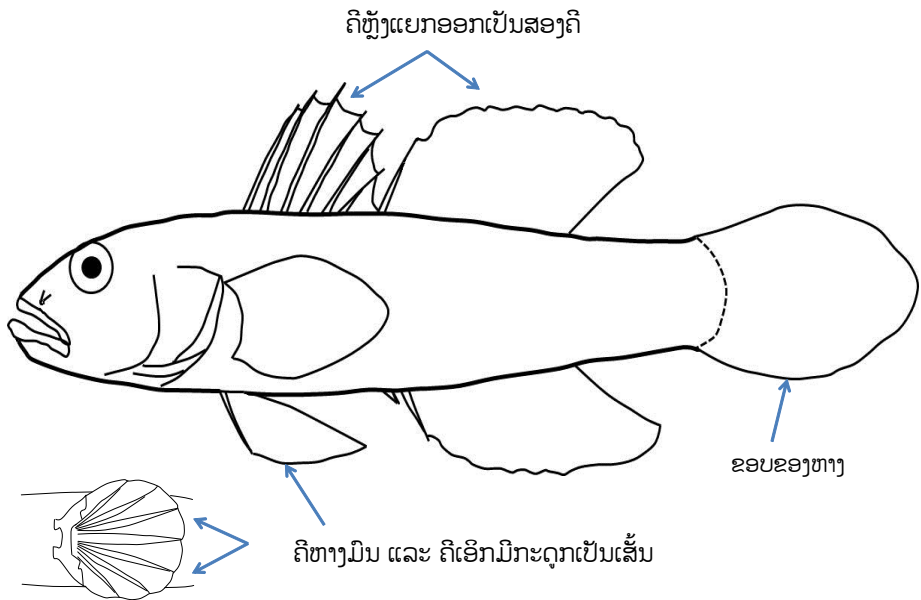


3). ປາໝັດດໍາ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 4 ຊັງຕີແມັດ

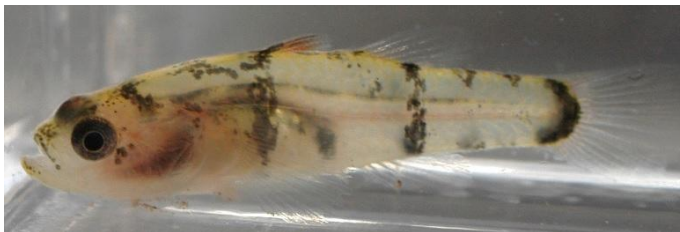


ມີແຖບສີດໍາຢູ່ກ້ອງຕາ

### 3.7.7. ຕະກຸນປາບຸ່ນ້ອຍ



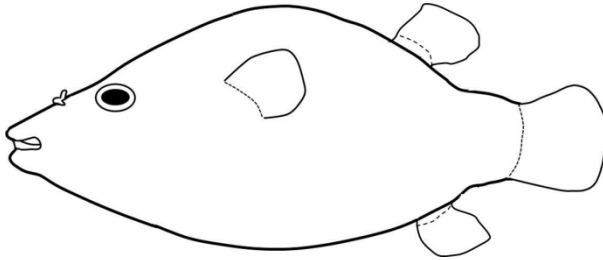
1). ປາບຸ່ນ້ອຍ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 17.5 ຊັງຕີແມັດ





### 3.8. ເຜົາປາເປົ້າ

#### 3.8.1. ຕະກຸນປາເປົ້າ



1). ປາເປົ້າ, ມີຄວາມຍາວສູງສຸດ 18.5 ຊັງຕີແມັດ



ບາງເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ຫາປາ (4)



ເປັດ



ເປັດ



## ຮຽບຮຽງໂດຍທີມງານຂອງ SURE

- ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ, (FES), ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ (NUOL).
- ສູນພັດທະນາການລ້ຽງປານ້ຳຊວງ (NADC), ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ (DLF).
- Network of Asian Rural Communities (NARC), Japan.

## ໃຫ້ຄໍາແນະນໍາດ້ານເຕັກນິກໂດຍ

Japan Wildlife Research Center (JWRC), Japan.

## ສະໜັບສະໜູນໂດຍ

Nagao Natural Environment Foundation (NEF), Japan.